

Nr 19.

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion
angående skattebefrielse för ersättning för förstörda
arbetskläder.*

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion II: 112 av herr *Dahlgren* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta om ändring i gällande skatteförfattningar i enlighet med i motionen framförda synpunkter, samt att utskottet måtte skriva erforderlig lagtext».

Beträffande motiveringen för det i motionen framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Syftet med motionen är, att sådana ersättningar, som av arbetsgivare utbetalas till arbetare på grund av onormal förstöring av arbetskläder, skola hänföras till icke skattepliktig inkomst för mottagarna.

Vid beräkning av inkomsten från särskild förvärvskälla skola enligt 20 § kommunalskattelagen från förvärvskällans intäkter avräknas alla omkostnader för intäkternas förvärvande och bibehållande. Avdrag må därvid icke ske för den skattskyldiges levnadskostnader och därtill hänförliga utgifter.

Enligt 32 § 1 mom. kommunalskattelagen hänföras till intäkt av tjänst bl. a. avlöning, arvode, traktamente, sportler och annan förmån i penningar, bostad eller annat, som utgått för tjänsten. I 3 mom. av samma paragraf stadgas att vad som av staten anvisats till bestridande av särskilda, med vissa tjänster eller uppdrag förenade kostnader av i momentet närmare angivet slag, icke skall upptagas såsom intäkt av tjänst. Enligt punkt 2 av anvisningarna till 32 § skall dock till skattepliktig intäkt räknas befattningshavare i statens tjänst tillkommande beklädnadsförmån eller ersättning därför. I 4 mom. av nämnda paragraf föreskrives, att vid kommunal eller enskild tjänst anvisad särskild ersättning för vissa med tjänsten förenade kostnader skall redovisas såsom intäkt. Från intäkt av tjänst må jämlikt 33 § avdrag göras för samtliga utgifter, vilka äro att anse såsom kostnader för fullgörande av tjänsten, såvitt icke för samma kostnader anvisats särskilt anslag, som på sätt som ovan sagts ej skall upptagas såsom intäkt. I sistnämnda stadgande jämte anvisningarna till detsamma lämnas vissa exempel på olika avdragsgilla omkostnader. Däribland nämnes kostnad för facklitteratur, instrument och dylikt, som varit nödigt för tjänstens fullgörande. Kostnad för arbetskläder är icke omnämnd bland dessa avdragsgilla kostnader.

I praxis har avdrag för anskaffande och underhåll av arbetskläder icke ansetts kunna medgivas. Sålunda har avdrag för förstörda kläder icke medgivits en vid en mekanisk verkstad anställd svetsare, som av sin arbetsgivare — på grund av arbetets art — erhöll särskild ersättning för förstörda kläder, vilken ersättning upptagits till beskattning (RÅ 1939 not. Fi 31). Vidare har en gruvarbetare förvägrats avdrag för kostnader för oljekläder, som nyttjades såsom överdrag vid arbete i s. k. våta rum (RÅ 1946 not. Fi 940).

I den förevarande motionen har anförts bl. a., att vissa ersättningar, som utbetalades till verkstadsarbetare för onormal förbrukning av arbetskläder, liksom även ersättning för förslitning av egna verktyg tidigare varit befriade från beskattning. Efter källskattesystemets införande hade emellertid dessa ersättningar blivit föremål för skatteavdrag. De ersättningar som här avsåges utginge efter verkstadsavtalets paragraf 13 och utgjorde ersättning för arbetskläder, som förstörts genom smörja, oljor och liknande preparat. Dessa ersättningar liksom de som utginge för förslitning av egna verktyg angåves i respektive arbetares självdeklaration men avdroges sedan under rubriken »utgifter för inkomsternas förvärvande». Motionären hade genom interpellation vid 1948 års riksdag gjort den dåvarande finansministern uppmärksam på saken och ställt frågan, huruvida statsrådet hade för avsikt att meddela nya direktiv, som skulle innebära rättelse i nämnda fall. Svaret på interpellationen måste betraktas som ett negativt sådant, men vid ett senare sammanträffande mellan statsrådet och representanter för berörda grupper hade utlovats en ny undersökning av frågan. Verkstadsklubben på Sveriges största varv hade senare fått mottaga en skrivelse från statsrådet Wigforss, som meddelade att regeringsrätten hade en fast praxis att vid tolkning av lagen vägra avdrag för fördärvade kläder. Regeringen hade ingen möjlighet att ge nya direktiv, endast genom en lagändring skulle, enligt statsrådet, rätten till dylika avdrag kunna ges. Senare hade Varvsarbetarnas samarbetskommitté, efter beslut å konferens med representanter för samtliga varv, uppvaktat den nuvarande finansministern och på nytt fört fram kravet om skattebefrielse för nämnda ersättningar. De hade därvid framhållit det orättvisa i att arbetare skulle behöva betala skatt för inkomst som endast kunde betraktas som en formell sådan. Enbart under år 1948 utbetalades på Sveriges största varv över 100 000 kronor i dylik ersättning. Då därtill komme att vissa arbetare speciellt sysselsattes med dylikt arbete, kunde det också bliva relativt betydande belopp individuellt. De högsta ersättningsbeloppen per år uppginge till omkring 700 kronor för dessa arbetare. Varvsarbetarna förväntade nu, att riksdagen skulle vidtaga åtgärder för att eliminera det här påtalade orättvisa förhållandet.

I en till utskottet inkommen skrift från *Aktiebolaget Götaverken* ha meddelats följande uppgifter angående utbetald »smutsersättning» till bolagets arbetare under år 1949:

Utbetald ersättning		Antal man	
Kr. 1: — t. o. m. Kr. 24: —	709	
» 25: — » » 49: —	314	
» 50: — » » 74: —	146	
» 75: — » » 99: —	114	
» 100: — » » 149: —	122	
» 150: — » » 199: —	66	
» 200: — » » 299: —	96	
» 300: — » » 399: —	51	
» 400: — » » 499: —	28	
» 500: — » » 599: —	20	
» 600: — » » 699: —	6	
» 700: — » » 799: —	3	

Den sammanlagda ersättningen utgjorde 133 459 kronor och antalet personer, som uppburit sådan ersättning, 1 675.

Bolaget har vidare upplyst, att ersättning för sönderbrända kläder utgått till svetsare och brännare med ett årsbelopp av 180 kronor samt till svetsare vid inomhusarbete med ett årsbelopp av 135 kronor, allt vid full arbetstid. Under år 1949 ha till ca 600 man i detta hänseende utbetalats sammanlagt ca 91 500 kronor.

Utskottet. I den förevarande motionen har yrkats att riksdagen måtte besluta sådan ändring av gällande skatteförfattningar att ersättning, som av arbetsgivare utbetalas till arbetare på grund av onormal förstöring av arbetskläder, hänföres till icke skattepliktig inkomst för mottagaren.

Utskottet vill till en början påpeka, att ändrade beskattningsregler i nu ifrågakarande hänseende icke tillkommit i samband med det nya uppbrödssystemets införande. Enligt nuvarande bestämmelser, vilka i varje fall gällt alltsedan kommunalskattelagens tillkomst år 1928, anses ersättning för förstörda arbetskläder liksom även annan beklädnadsförmån eller ersättning härför såsom skattepliktig inkomst. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen torde enligt av skattedomstolarna tillämpad praxis avdrag för förstörda arbetskläder icke medgivas, och detta även i sådana fall då förbrukningen av arbetskläder på grund av arbetets art är onormalt stor. Anledningen till denna praxis torde kunna antagas vara svårigheten att draga en gräns mellan, å ena sidan, normala kostnader för kläder och, å andra sidan, onormalt höga sådana, vilka förorsakats av med tjänsten sammanhängande förhållanden.

Det lär icke kunna bestridas, att skäl kunna anses tala för en avdragsrätt för kostnader på grund av en av tjänsten föranledd onormal förbrukning av arbetskläder, i den mån dessa kostnader överstiga vad som kan anses motsvara normal förslitning av kläder. Dessa skäl måste givetvis tillmätas ökad vikt, i den mån kostnaden för förstörda arbetskläder uppgår till mera avsevärda belopp. Mot en utvidgad avdragsrätt i nu ifrågakarande hän-

seende tala å andra sidan de praktiska svårigheter, som måste antagas uppkomma vid tillämpningen efter en författningsändring i av motionären åsyftad riktning. Dessa praktiska svårigheter äro enligt utskottets mening av den art, att ett ställningstagande till det i motionen framställda yrkandet icke kan ske utan ett närmare överbäggande av alla på frågan inverkan omständigheter.

Såsom framgår av motionen har Varvsarbetarnas samarbetskommitté i skrivelse till chefen för finansdepartementet gjort framställning i ämnet. Då frågan således torde komma att bli föremål för prövning inom finansdepartementet, samt utskottet förutsätter att de i motionen anförda synpunkterna därvid bli beaktade, anser sig utskottet icke böra närmare än här skett ingå på denna fråga. På grund härav avstyrker utskottet motionen.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II:112 av herr Dahlgren angående skattebefrielse för ersättning för förstörda arbetskläder icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 februari 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elon Andersson, Wahlmark, Ekman, Gustaf Elofsson, Velander, Heüman, Franzon, Niklasson, Wehtje och Rosander samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund, Jonsson i Skedsbygd, Hagberg i Malmö, Nilsson i Kristinehamn, Persson i Svensköpp, Sjölin, Bladh, Gunnarsson och Forsberg.